

Besvarelse af spørgsmål nr. 3-11 af 13. og 16. april 2004 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer og straffuldbyrdelsesloven (Skærpet indsats mod narko mv.) (L 175 – bilag 5 og 6).

Spørgsmål nr. 3:

”Ministeren bedes kommentere henvendelse af 3. april 2004 fra Center for Narkotika Indsats, jf. L 175 – bilag 4.”

Svar:

1. I sin henvendelse til Retsudvalget anfører Center for Narkotika Indsats blandt andet, at det er tvivlsomt, om en øget repressiv indsats har nogen gavnlig virkning på udbredelsen af euforiserende stoffer.

Center for Narkotika Indsats anfører således, at meget tyder på, at skærpede straffe ikke nedbringer stofmisbruget, men tværtimod forværrer forholdene for særligt de hårdt belastede stofmisbrugere. Centeret henviser i den forbindelse til, at brugen af ulovlige euforiserende stoffer er steget i flere lande, hvor man har skærpet retshåndhævelsen. På den baggrund stiller centeret sig tvivlende over for, om det fremsatte lovforslag vil virke efter hensigten.

Justitsministeriet skal hertil bemærke følgende:

Lovforslaget om en skærpet indsats mod narko indgår som en del af udmøntningen af regeringens handlingsplan ”Kampen mod Narko”, der er udarbejdet i samarbejde mellem Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Justitsministeriet, Socialministeriet, Finansministeriet, Kulturministeriet, og Undervisningsministeriet. Ud over forslag om skærpet retshåndhævelse indeholder handlingsplanen også en række af initiativer om blandt andet forebyggelse og behandling.

Med lovforslagets § 1, nr. 2, foreslås en ny bestemmelse i lov om euforiserende stoffer, hvorefter advarsel i almindelighed ikke vil kunne anvendes ved overtrædelse af loven.

Efter gældende praksis medfører besiddelse af små mængder ulovlige euforiserende stoffer til eget forbrug i førstegangstilfælde en advarsel. Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærknin-

ger, pkt. 2.3.1, har udviklingen vist, at denne praksis ikke har været tilstrækkelig til at dæmme op for misbruget af ulovlige euforiserende stoffer. Undersøgelser viser for eksempel, at unge i Danmark misbruger hash i større omfang end unge i de fleste andre lande. Dette må efter regeringens opfattelse anses for bekymrende, og det er uacceptabelt, at unge kan købe og besidde hash og andre ulovlige euforiserende stoffer med en forventning om, at myndighederne ikke skrider ind med en mærkbar sanktion.

Det er derfor efter regeringens opfattelse nødvendigt at sende et klarere signal til især unge om, at misbrug af ulovlige euforiserende stoffer fra starten følges op med en strafferetlig sanktion, der afspejler samfundets afstandtagen fra denne adfærd.

Den foreslåede ændring har til formål at ændre den hidtil gældende tiltalepraksis ved besiddelse af ulovlige euforiserende stoffer til eget forbrug, sådan at det som udgangspunkt udløser mindst en bødestraf at besidde ulovlige euforiserende stoffer.

Advarsel, herunder advarsel tildelt af retten i medfør af retsplejelovens § 937, vil imidlertid fortsat kunne meddeles i særlige tilfælde, hvor det på baggrund af en konkret vurdering er mest formålstjenligt at anvende denne sanktion. En sådan undtagelsesvis anvendelse af advarsel for besiddelse af ulovlige euforiserende stoffer vil blandt andet efter omstændighederne kunne komme på tale, hvor sociale hensyn tilsiger dette, og hvor brugen af et stof skønnes at være udslag af en stærk afhængighed.

2. Center for Narkotika Indsats har endvidere peget på nogle risici ved en øget kontrol af indsattes urin. Det anføres således bl.a. i henvendelsen, at en skærpet urinprøvekontrol og sanktionering af positive urinprøver i fængslerne bl.a. kan medføre, at de indsatte foretager et ”strategisk skift” af rusmiddel fra hash til f.eks. heroin og kokain for at undgå en positiv urinprøve. Endvidere anføres det, at de forhåndenværende urinprøveanalysemetoder er behæftet med ikke ubetydelig usikkerhed.

Justitsministeriet skal i den anledning henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. 4-11 nedenfor.

Spørgsmål nr. 4:

”Hvilke former for tests vil ministeren benytte til at undersøge urinprøverne fra de indsatte?”

Svar:

De overordnede rammer for tilrettelæggelse af den øgede urinprøvekontrol vil blive fastlagt af en projektgruppe, som vil blive nedsat under Direktoratet for Kriminalforsorgen som et led i udmøntningsplanen for flerårsaftalen for 2004 – 2007. Denne projektgruppe skal blandt andet komme med forslag til, hvilke former for tests, der skal benyttes for at undersøge urinprøverne fra de indsatte. Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål nr. 5.

Spørgsmål nr. 5:

”Vil ministeren sikre, at den indsatte bliver testet med en ny prøve i tilfælde af en positiv førstestikprøve?”

Svar:

Som nævnt under besvarelsen af spørgsmål 4, er tilrettelæggelsen af den øgede urinprøvekontrol endnu ikke fastlagt. Direktoratet for Kriminalforsorgen har dog mere generelt oplyst, at urinprøver, der i dag tages i kriminalforsorgens institutioner, som udgangspunkt analyseres på Vestre Hospitals Laboratorium efter metoder, der anvendes i det almindelige narkobehandlingssystem. Efter alle målemetoder består der en vis større eller mindre risiko for falsk positivitet. Urinprøver, der findes positive ved den første analyse, bliver derfor, medmindre den pågældende erkender at have indtaget euforiserende stoffer, analyseret endnu en gang ved en såkaldt bekræftende analyse, som foregår efter en anden metode end den første analyse (screeningsanalysen). Herved mindskes risikoen for falsk positive resultater.

Kriminalforsorgen er opmærksom på, at det med de målemetoder, der findes, ikke er muligt helt at udelukke en risiko for fejlvisning. Af denne grund betragtes et positivt analyseresultat alene som en indikator for, at den indsatte har indtaget stoffer. Der skal herudover foretages en konkret bedømmelse på baggrund af relevante oplysninger i sagen.

Spørgsmål nr. 6:

”Hvilken typer og sandsynligheder er der for fejlvisning på de tests, ministeren vil benytte i de danske fængsler?”

Svar:

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål nr. 4, er der endnu ikke taget stilling til, hvilke typer tests der skal benyttes.

Spørgsmål nr. 7:

”Hvordan vil ministeren sikre at urinprøverne af indsatte er retvisende? I de kendte, relativt billige prøver (ca. 500 kr. pr. test), kan indtagelse af f.eks. Kodimagnyl eller birkes give positive udslag, som havde man indtaget heroin. Hvordan vil ministeren undgå sådanne fejlkilder?”

Svar:

Indledningsvis henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. 5, hvori der redegøres for den generelle risiko for, at et analysesvar er falsk positivt og for, hvordan man imødegår denne risiko.

Risikoen for at få et forkert analyseresultat som følge af indtag af f.eks. Kodimagnyl imødegås i praksis ved, at det ikke er tilladt de indsatte at være i besiddelse af eller indtage medicin, medmindre dette er ordineret af lægen. En indsat, der skal på udgang, vil desuden i almindelighed blive pålagt vilkår om blandt andet ikke at indtage kodeinholdige håndkøbspræparater, hvis det tidligere er konstateret, at den pågældende har indtaget euforiserende stoffer.

Det vil i den enkelte sag som nævnt bero på en konkret vurdering, om en indsat må anses for at have indtaget euforiserende stoffer. I denne vurdering vil resultatet af urinprøven indgå med stor vægt, men også andre faktorer indgår.

Spørgsmål nr. 8:

”Hvor meget, mener ministeren, at indførelsen af urinprøver i danske fængsler må koste?”

Svar:

Der er afsat en bevillingsmæssig ramme på 2,5 mio. kr. årligt til stikprøvevis urinprøvekontrol for narkotika. Hertil kommer en bevillingsmæssig ramme til urinprøvekontrol for anabolske steroider, der i 2004 er fastsat til 1 mio. kr.

Spørgsmål nr. 9:

”Har ministeren gjort sig nogle tanker om muligheden for, at indsatte udskifter et forbrug af hash (som der testes for) med enten alkohol eller andre stoffer (euforiserende, vanedannende, designerdrugs), som der ikke testes for?”

Svar:

Direktoratet for Kriminalforsorgen har oplyst, at der allerede i dag i vidt omfang foretages urinprøvekontrol for en række forskellige misbrugsstoffer. Således kan Københavns Fængsleres laboratorium foretage analyser for amfetamin, benzodiazepiner, hash, kokain, metadon, opiater og ketogan. Hvis urinprøver skal analyseres for andre stoffer, sendes disse til analyse på laboratorier uden for kriminalforsorgen.

En eventuel formodning om, at nogle indsatte vil udskifte et forbrug af hash med et forbrug af for eksempel alkohol eller et andet rusmiddel, bør efter min opfattelse ikke føre til, at man undlader at indføre en foranstaltning, som er egnet til at mindske forekomsten af stoffer i fængslerne og arresthusene.

De eksisterende kontrolforanstaltninger vil i øvrigt blive suppleret med yderligere kontrolforanstaltninger i forbindelse med flerårsaftalen for 2004 – 2007. Der vil for eksempel ske forøgelse af antallet af narkohunde, bedre fysisk sikring ved hegn og net, teknologisk narkobekæmpelse m.v., hvilket er tiltag, som er møntet på generelt at begrænse forekomsten af illegale rusmidler i fængslerne mv.

Spørgsmål nr. 10:

”Hvilke succeskriterier vil ministeren vurdere lovforslagets gennemførelse på baggrund af?”

Svar:

Justitsministeriet forstår spørgsmålet således, at det angår den del af lovforslaget, der vedrører rutinemæssig urinprøvekontrol af indsatte i kriminalforsorgens institutioner.

Øget brug af urinprøvekontrol udgør kun et element i den vifte af initiativer mod narko og andre ulovlige stoffer i fængsler og arresthuse mv., som bliver iværksat i nær fremtid. For at måle succes af indsatsen er det derfor nødvendigt at foretage en samlet vurdering af virkningen af disse initiativer. Jeg finder det derfor ikke relevant at fastsætte særskilte succeskriterier med hensyn til den øgede urinprøvekontrol.

Spørgsmål nr. 11:

”Vil ministeren komme med en redegørelse til Folketinget for antallet af gennemførte tests, antallet af disciplinærsager m.m. som følge af urinprøvekontrollerne, antallet af indsatte med et fortsat stofmisbrug, typer og omfang af stoffer der indsmugles i de danske fængsler – i folketingsåret 2005/2006 – når lovens konsekvenser kan måles?”

Svar:

Som nævnt i besvarelsen af spørgsmål nr. 4, skal den nærmere udformning af den øgede urinprøvekontrol fastlægges af en projektgruppe. Det er projektgruppens opgave at sørge for, at der bliver indsamlet erfaringer og udfærdiget en plan for opfølgning af ordningen. Der er således endnu ikke nærmere taget stilling til tilrettelæggelsen af opfølgningen. Jeg vil imidlertid i folketingsåret 2005/2006 orientere Folketinget om de indhøstede erfaringer med rutinemæssig urinprøvekontrol på baggrund af den evaluering, der vil blive foretaget af projektgruppen.

Vedlagt fremsendes i 5 eksemplarer besvarelse af spørgsmål nr. 3-11 af 13. og 16. april 2004 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer og straffuldbyrddelsesloven (Skærpet indsats mod narko mv.) (L 175 – bilag 5 og 6).

/